

# Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

---

Emil Kalista

Ph. Dr. Emanuel Taftl [nekrolog]

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 50 (1921), No. 4-5, 321--323

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/123792>

## Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1921

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.



This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

## Ph. Dr. Emanuel Taftl †

14. prosince 1920 zemřel v Klatovech školní rada Ph. Dr. Emanuel Taftl, velezasloužilý profesor klatovského gymnasia a vzorný okresní školní inspektor. Lze o něm vším právem říci, že jeho smrt je jen hranicí života, ale není mezníkem úcty, lásky a vděčnosti, jež budou vždy v celém Pošumaví ozařovati jeho obraz. Vždyť téměř půl století žil v Klatovech jsa až do poslední chvíle svého krásného života veřejně činný.

Zesnulý narodil se 10/12 1842 v Jindřichově Hradci, kde vykonal studia gymnasiijní v letech 1855/6 — 1862/3. Potom studoval v Praze na filosofické fakultě matematiku a fysiku v letech 1863/4 — 1867/8. Po absolvování trienia r. 1866 snaživý student zůstal ještě dvě léta na universitě, z níž odešel teprve po vykonaných zkouškách státních z M F 4/6 1868 (vyučovací řeč česká a německá). 27/12 1870 dosáhl filosofického doktorátu, hodností tehdy velmi řídké, neboť kandidát kteréhokoli odboru vědeckého musel vykonati rigorosa z matematiky, fysiky, filosofie a dějepisu. Taftl osvědčil vynikající vědomosti nejen ve vlastním odboru, nýbrž vykonal i rigorosum z dějepisu s vyznamenáním. Vzdam se nabízeného místa assistenta u univ. profesora fysiky nastoupil Dr. Taftl úřad středoškolského učitele 12/10 1868 při státním gymnasiu v Hradci Králové, kde zůstal až do 31/7 1871. Té doby byli jeho žáky Alois Jirásek, jenž ho vzpomíná ve svých Pamětech, a universitní prof. dr. Vincenc Strouhal. Ježto dr. Taftl byl zvolen skutečným učitelem obecního gymnasia v Klatovech, odešel dnem 1/8 1871 z Hradce Králové do klatov. Když pak obecní klatovské gymnasium bylo r. 1879 postátněno, dr. Taftl byl mezi prvými jmenován státním profesorem s platností od 1/10 1880. Na ústavě zůstal až do 10/2 1893, kdy byl jmenován

okresním školním inspektorem pro okresy: Klatovy, Domažlice, Horšův Týn. Koncem ledna 1909 odešel na trvalý odpočinek; zároveň byl vyznamenán titulem školního rady.

Dr. Taftl jako profesor získal si pověst nejlepší. Rádi a vděčně ho jako učitele vzpomínají mužové, kteří jsou ctí klatovského gymnasia, jako JUDr. Hostaš, básník Leger, un. prof. MUDr. Rubeška, biskup Dr. Sedlák, JUDr. Schauer a nekonečná řada jiných našich předních mužů. Jaroslav Vrchlický píše domů 8. II 1871 z Klatov: „Dr. Taftl (profesor Vrchlického v oktávě) je samý oheň, přednáší rukama, očima, čelem, ba i vlasy — s takovým zápalem, že jsem to ještě neslyšel. Byli jsme plni strachu před ním: doktor a k tomu z Hradce Králové! A jak zkouší! Jen s kuráží! říká. U nás neslycháno, aby každý i ten nejslabší tak dobře uměl jako nyní. Chování jeho přivedlo mne na některé myšlénky stran vyučování matematice . . . Antipathii k matematice měl jsem já již od dětství a bylo třeba věku více s rozumem pracujícího a pak profesora jako je dr. Taftl, abych se z ní vymanil“ (Zvon, XIII., 117). Jako učitel vzácně obratný školní rada dr. Taftl řídil se zásadou, že život školní má se připínat co nejúžeji ku praktickému životu. „Intra scholam omnis vita“; odtud jeho časté odkazy na různé společenské a veřejné otázky. Spojoval tak utile cum dulci. Jeho hodiny matematiky a fyziky byly nejzábavnější a nejzajímavější.

Dr. Taftl uměl své produševnělé, průhledné a přesvědčivé výklady kořeniti jemným vtípem někoho neurážejícím.

Jako odborník nejvyšších kvalit sepsal „Algebru pro vyšší třídy středních škol“, jež měla šest vydání. Algebry Dra Taftla v překladu užito i za hranicemi (v Bulharsku).

Dr. Taftl sepsal též „Filosofii“ pro vyšší střední školu, ale nevydal jí.

Jako okresní školní inspektor byl učitelstvu svého rozsáhlého okresu vzorem píle, svědomitosti a horlivosti. Usiloval o to, aby škola stala se opravdu chrámem lásky a krásy žití, kde by učitel i dítě okoušeli ovoce svého přičinění. Chtěl, aby škola stala se zřídlem a kolébkou národního ducha a obecného blaha. Proto byl přirozeně učitelstvem ctěn a milován, kterémuž ctění dán byl výraz na učitelské okresní konferenci r. 1908,

kdy učitelstvo nerado, velmi nerado s ním se loučilo jako se svým rádcem a přítelem.

Se školstvím Klatovským, pro něž v rozpětí své silné vůle dr. Taftl tolik vykonal, zůstal spíat až do posledních chvil svého významného života: Byl předsedou spolku pro podporování chudých studujících, klatovské obchodní školy a jako zástupce ministerstva školství a národní osvěty byl členem kuratoria této školy. Ještě v nejposlednější době účastnil se schůzí kuratoria Klatovského průmyslového musea. V mladších letech býval horlivým členem okrašlovacího spolku a nadšeným stoupencem myšlénky hasičské. Dříve též býval platným členem obecní a okresní správy.

Zesnulý náležel mezi nejstarší členy „Jednoty čes. mat. a fys.“; již r. 1864 byl přijat za člena Jednotina předchůdce, „Spolku pro volné přednášky z mat. a fys.“; po změně stanov r. 1869 stal se zakládajícím členem (od r. 1912 byl zaklád. členem ad honorem) Jednoty; v Jednotě setrval až do své smrti.

Neobyčejná účast studujících mládeže a všech vrstev společenských při pohřbu Dra. Taftla 17/12 1920 v Klatovech konaném byla tklivým, neklamným veřejným uznáním všech zásluh, jimiž školní rada dr. Taftl bude povždy žítí ve vzpomínkách všeho Pošumaví.

Ph. Dr. *Emil Kalista*,  
g. prof., okres. škol. inspektor v Klatovech.

## Příspěvek ku proniku dvou stejných rotačních ploch kuželových.

Studujícím polává Václav Hübner, profesor na Král. Vinohradech.

Dvě stejné rotační plochy kuželové, jichž osy jsou rovnoběžné a spojnice vrcholů jich stojí kolmo na jejich osách, protínají se v hyperbole.

Abychom některý bod průsečné křivky vyšetřili, postavme obě plochy osou kolmo k půdorysně a protněme obě plochy rovinou  $\rho$ , kolmou k jejich ose, čímž obdržíme dvě kružnice,